

สรุปการประชุมหารือ

เรื่อง “ แนวทางความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล
 ในการปฏิรูปการเมืองและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ”

วันอังคาร ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุม ๔๐๑ ชั้น ๔

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สรุปการประชุมหารือ

เรื่อง “แนวทางความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏและสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการปฏิรูปการเมืองและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น”
วันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๖.๓๐
ณ ห้องประชุม ๔๐๑ ชั้น ๔ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผู้เข้าประชุม

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏและสมาคมองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๑. นางสาวเต็มดวง ตวีชัยญูพงศ์

เลขานุการคณะกรรมการความร่วมมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

๒. ผศ. ชัชจรียา ไบลี

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จ.เลย

๓. ผศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จ. สุราษฎร์ธานี

๔. ผศ.พัชริน ดำรงกิตติกุล

ผู้ประสานงานเจ้าหน้าที่วิสาหกิจชุมชน สกว.

๕. นางปราณีต ถาวร

หัวหน้าฝ่ายพัฒนาและวิชาการ

สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

๖. นายนพดล แก้วสุพัฒน์

นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากรในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรดม

ผอ.โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากร

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. นางอรินญา สุตรสุคนธ์

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒. นายประนุญ สุวรรณภักดี

รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓. นายสุขชัย เมธาวิกุล

รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. นางสุพัฒตรา ลิ้มปะพันธ์

ผอ.สำนักบริหารกลาง

๕. นางจินตนา ณ ระนอง

ผอ.สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

๖. นายสุพจน์ เวชมุข

ผู้แทนสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๗. นางสาวบังอร จงเลิศตระกูล

ผู้แทนสำนักงานวิจัยและนิติธรรม

๘. นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ

ผอ.กลุ่มงานช่วยอำนวยความสะดวก

๙. นางนภัทร รัชตะววรรณ	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๘
๑๐. นายสมนึก ชัยวณิชยา	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๗ว
๑๑. นางสาวนิรมล เชื้อไทย	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๗ว
๑๒. นางสาวภารดี บุตรพันธ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๑๓. นางสาวรัตนาภรณ์ ทองจีน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
๑๔. นางสาวกวิสรา สุวรรณโณ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
๑๕. นายไพฑูริ์ สุขเกิด	เลขานุการประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๖. นางสาวจรัสพร รักษาแก้ว	เจ้าหน้าที่โครงการยุทธศาสตร์นโยบายทรัพยากร

๙. เสน่ห์ จามริก ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) กล่าวเปิดประชุม และ
ได้มีการหารือในเรื่องต่างๆ สรุปได้ดังนี้

๑. เป้าหมายและแนวทางดำเนินการเรื่องการปฏิรูปการเมืองและการกระจายอำนาจสู่ ท้องถิ่น

ประธาน กสม แจ้งว่า ได้ดำเนินการเรื่องการปฏิรูปการเมืองและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ และท้องถิ่น คือ อบต. อบจ. โดยได้เชิญ อบต. กับชุมชนมาร่วมสัมมนา
เพื่อให้ท้องถิ่นมีการประสานความร่วมมือกัน และต่อมาได้เชิญมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็น
สถาบันการศึกษา การสอน การวิจัยที่สัมพันธ์กับท้องถิ่นมาพูดคุยเพื่อร่วมกันทำงาน และในครั้งนี้ได้
เชิญ อบต. และมหาวิทยาลัยราชภัฏมาพบเพื่อหารือร่วมกัน ด้วยขณะนี้ในช่วงวิกฤติของบ้านเมือง มีการ
ปฏิรูปการเมืองกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงเห็นว่าเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นกุญแจ
สำคัญในการปฏิรูปการเมือง สถาบันท้องถิ่นจะเป็นเรื่องของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ อบต. ซึ่งขณะนี้
สถาบันที่ถูกขูดรีดทรัพยากรเข้าไปสู่อำนาจส่วนกลาง เป็นที่มาของความยากจน ช่วยเหลือตนเองไม่ได้
ต้องพึ่งอำนาจจากส่วนกลาง และนักการเมืองไม่ได้เป็นผู้นำของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

เป้าหมายสำคัญในการปฏิรูปการเมืองครั้งนี้ ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับท้องถิ่น
ซึ่งขณะนี้เริ่มมีการตื่นตัวมากขึ้น มีนโยบายหรือโครงการของรัฐลงไปในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อสมบัติ
ของแผ่นดิน โดยเฉพาะที่ดินและป่าไม้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน ทำให้ถูกแย่งทรัพยากรตลอดเวลา
นอกจากนั้น ระบบยังเปิดช่องทางให้มีการคอร์รัปชัน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นไม่เพียงทำให้ท้องถิ่นมี
สถานะอิสระมากขึ้น แต่จะเป็นหนทางหลักที่จะกำจัดการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะในส่วนที่เป็น
การทำลายทรัพยากรในรูปแบบต่างๆ จึงต้องปฏิรูปการเมืองให้ถึงระดับรากหญ้า และสถาบันการศึกษา
เพราะที่ผ่านมากระบวนการศึกษาไม่ได้ช่วยพัฒนาท้องถิ่นโดยตรง แต่กลับมีการบั่นทอนทรัพยากรของ
ท้องถิ่นเอง ดังนั้น ในการดำเนินการเรื่องการปฏิรูปการเมืองในครั้งนี้ จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาด้วย
โดยได้เชิญมหาวิทยาลัยราชภัฏมาทำงานร่วมกัน ซึ่งในขั้นต่อไปจะต้องวางแผนว่าจะจัดเสวนาร่วมกัน
อย่างไร ให้สามารถสะท้อนแง่มุมของพื้นที่ให้มากขึ้น

๒. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และความซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สืบเนื่องจากการเสนอข่าวเกี่ยวกับข้อเสนอของ คมช. ที่จะให้ขยายวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จาก ๕ ปี เป็น ๑๐ ปี และปรากฏว่ามีผู้คัดค้านจำนวนมาก ประธาน กสม. จึงขอให้ นายกสภาคอม อบต. และหัวหน้าฝ่ายพัฒนาและวิชาการสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และความซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทราบปัญหาของท้องถิ่นก่อนที่จะวางแผนการดำเนินงานต่อไป

นายหนพดล แก้วสุพัฒน์ (นายกสมาคม อบต.) อธิบายว่า การเสนอให้ขยายวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งที่มีกฎหมายกำหนดให้ยกเลิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเมื่อมีการยกฐานะเป็นเทศบาล ในกรณีของเทศบาลตำบลที่ยกฐานะจากสุขาภิบาล หากจะยกเลิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่หมดความจำเป็น ก็เป็นอำนาจของเทศบาลที่จะออกข้อบัญญัติ แต่ในส่วนของ อบต. เมื่อยกฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ยังให้มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะถือว่าเป็นเขตชนบท ทำให้กำนันต้องรักษาการทั้งตำแหน่งกำนันและประธานสภาตำบล จึงมีปัญหาซ้ำซ้อนในการบูรณาการร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องที่ ซึ่งจะนำไปร่างเป็นระเบียบกระทรวงมหาดไทย กล่าวคือ การปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ส่วน อบต. เป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีหลักการในการดำเนินงานแตกต่างกัน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ใช้หลักการปกครอง ซึ่งยึดหลักอำนาจดำเนินการหรือสั่งการตามกฎหมาย ส่วนท้องถิ่นจะใช้หลักการบริหารและพัฒนา มีการดูแลแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชน เดิมผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับเลือกจะอยู่ในตำแหน่งได้จนถึงอายุ ๖๐ ปี และมีการแก้ไขในช่วงที่มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้มีการเลือกตั้งและมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี โดยไม่จำกัดอายุ จึงทำให้มีความซ้ำซ้อนกันในเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ได้รับเลือกทั้งสองกลุ่ม ซึ่งผู้เกี่ยวข้องอาจเกรงว่าระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะน้อยไป จึงมีการเรียกร้องว่าควรจะให้อยู่ในตำแหน่งได้นานยิ่งขึ้น ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเลือกตั้งทุก ๔ ปี แต่มีระเบียบในเรื่องอำนาจหน้าที่ ซึ่งทับซ้อนอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ในเรื่องการใช้งบประมาณ ตามระเบียบกำหนดให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ สั่งให้ท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด รวมทั้งรับผิดชอบในเรื่องการตรวจสอบ ทำให้เกิดปัญหา เพราะการใช้งบประมาณของท้องถิ่นจะต้องผ่านความเห็นชอบของภาคประชาชน และต้องวางฎีกาเบิกจ่ายตามระเบียบการเบิกจ่ายเงิน และระเบียบว่าด้วยการพัสดุของกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งต้องถูกตรวจสอบทางการเงิน การที่มีหน้าที่ซ้อนกันและต้องจ่ายเงินไปให้อีกกลุ่มหนึ่งโดยที่ไม่มีข้อบัญญัติสภา ก็อาจจะไม่ได้รับความเห็นชอบ

แม้ว่าท้องถิ่นจะมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น เรื่องการส่งเสริมอาชีพ เรื่องสุขภาพ และอื่นๆ และเสนอสภาตำบลหรือ สภา

อบต.พิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่ อบต. ส่วนใหญ่จะจัดตั้งกลุ่มภาคประชาชนในเรื่องของแต่ละอาชีพ โดยส่วนใหญ่ มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน มีคณะกรรมการที่เป็นชาวบ้านและภาคประชาคมให้การสนับสนุนเป็นหลัก ส่วนใหญ่ท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ชาวบ้านจัดการกันเอง แต่ปัญหาอยู่ที่เรื่องภารกิจ อำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อน และเรื่องการจัดสรรงบประมาณที่มีปัญหาขัดแย้งกัน

ในเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นนั้น เห็นว่า ทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งหมด เป็นทรัพยากรของชาติในเขตนั้นๆ ซึ่งประชาชนควรจะเป็นเจ้าของทรัพยากร แต่รัฐกลับเป็นผู้กำหนดกติกาในการใช้ทรัพยากรทั้งหมด ทั้งที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดเรื่องสิทธิของประชาชน ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการใช้ทรัพยากรโดยไม่ได้สอบถามความต้องการของชาวบ้าน จึงควรให้ท้องถิ่นประสานการจัดระบบและกติกาในการใช้ทรัพยากรให้ชัดเจนและเป็นระบบ โดยพิจารณาความต้องการของเจ้าของพื้นที่เป็นหลัก

นางปราณี ถาวร (หัวหน้าฝ่ายพัฒนาและวิชาการ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย) ชี้แจงว่า สมาคมสันนิบาตเทศบาลฯ ได้ทำหนังสือแจ้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่าไม่เห็นด้วยกับร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งต้องการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้บริหารท้องถิ่นสามารถทำงานกันได้อย่างมีบูรณาการ แต่ปรากฏว่าร่างระเบียบดังกล่าวได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้ทั้งหมด ๒๖ เรื่อง เช่น เรื่องการรักษาความสงบและความมั่นคง การดูแลป่าไม้ ยาเสพติด การทำทะเบียนบุคคล เป็นต้น แต่เมื่อตรวจสอบอำนาจหน้าที่ของเทศบาล พบว่ามีความซ้ำซ้อนกันถึง ๒๑ เรื่อง ซึ่งในอดีตกำนันผู้ใหญ่บ้านจากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งแล้ว ก็จะมาเป็นแขนขาของกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ซึ่งจะเข้ามาในลักษณะของผู้ปกครองประชาชนในท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้ง ได้แก่ นายก อบจ. นายก อบต.และนายกเทศมนตรี กฎหมายกำหนดบทบาทหน้าที่ให้มาเป็นนักบริหารและพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ในเรื่องความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ ซึ่งเทศบาลรุ่นเก่าตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ จนถึงเดือน พฤษภาคม ๒๕๔๒ มีกฎหมายที่ชัดเจนว่าท้องถิ่นใดที่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นครบาล เมือง หรือนคร ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งในพื้นที่ซึ่งเป็นเขตเทศบาล แต่ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ไม่มีกฎหมายรองรับว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องพ้นจากตำแหน่ง เป็นการเปลี่ยนแปลงฐานะขึ้นมา เว้นแต่เทศบาลเหล่านี้เติบโตขึ้น จนเป็นเทศบาลเมืองไม่ต้องมีกำนันผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งเทศบาลตำบล เดิมกระทรวงมหาดไทยประกาศให้ปลดกำนันผู้ใหญ่บ้าน และกฎหมายระบุให้นายกเทศมนตรีปฏิบัติหน้าที่เสมือนหนึ่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายปกครองท้องถิ่น ซึ่งแสดงว่านายก อบต.จะต้องดูแลทุกข์สุขทั้งหมด ยกเว้นการจับกุมที่ต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุม เนื่องจากกำนันรุ่นเก่าๆ เดิมเป็นนายก อบต. นายกเทศมนตรี อดีตเป็นกำนันมากมาย แต่เมื่อพ้นจากสถานะนั้นก็มาอยู่ในฐานะของนักบริหารที่ไม่มีอำนาจหรืออิทธิพลใดๆ สมาคมสันนิบาตฯ ได้จัดทำร่างหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนี้ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้นำไปทำประชาคม เสนอให้ อบจ. อบต. และเทศบาลพิจารณา ซึ่งในส่วนขอเทศบาลได้ทักท้วงใน ๓ ประเด็น คือ

(๑) อำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อน ทำให้บูรณาการได้ยาก

(๒) เป็นการเพิ่มรายจ่ายให้กับท้องถิ่นโดยไม่จำเป็น เพราะระเบียบได้กำหนดให้ท้องถิ่นเป็นผู้จ่าย ซึ่งเดิมท้องถิ่นเป็นผู้จ่ายอยู่แล้ว จึงไม่ควรมีการบังคับในเรื่องการใช้จ่าย และตั้งงบประมาณ

(๓) การวางระเบียบที่มีลักษณะของการบังคับ อาจทำให้เกิดความแตกแยกกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งขณะนี้มีความสมานฉันท์ เคารพนับถือกันในส่วนตัว

ดังนั้น วาระการดำรงตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่กระทรวงมหาดไทย ต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน ในเรื่องการกระจายอำนาจจะต้องให้ท้องถิ่นทำหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งการกระจายอำนาจไปสู่เทศบาลกับ อบต.ใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน กำหนดหน้าที่ไว้ ๓๑ เรื่อง ซึ่งเดิมมีหน้าที่มากมายอยู่แล้ว หากจะกำหนดระเบียบเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็ควรจะกำหนดไว้ในลักษณะเดียวกัน ในส่วนของกระทรวงมหาดไทยจะมองว่า หากไม่มีกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ทำให้ขาดกลไกที่จะสั่งการ ซึ่งในกรณีของเทศบาล พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๔๖) กำหนดไว้ว่า หากท้องถิ่นใดเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้นำยกเทศมนตรีนำเสนอต่อสภาเทศบาล และนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หากทั้ง ๓ ฝ่ายเห็นพ้องกัน ก็ให้รายงานกระทรวงมหาดไทย เพื่อประกาศให้พื้นที่นั้นปลอดกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ ปัจจุบัน อบต. หลายแห่งพยายามยกฐานะเป็นเทศบาล แต่กำนันผู้ใหญ่บ้านยังคงอยู่ในเทศบาลเหล่านี้ ซึ่งกระทบต่อเทศบาลตำบลอื่นๆ ที่เห็นว่าหากยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองแล้วจะไม่ต้องเผชิญกับกำนันผู้ใหญ่บ้านอีก แต่ปรากฏว่าเมื่อเสนอเรื่องให้รัฐสภาพิจารณาเห็นชอบ แต่นายอำเภอเห็นว่ากระทบกับกลไกอำนาจของตนเอง จึงเสนอว่าไม่เห็นด้วยที่จะให้มีกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล

ประธาน กสม. ให้ความเห็นว่า

อุปสรรคในการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระของท้องถิ่นมี ๒ ประการ คือ

(๑) ความลึกลับในเรื่องของระดับการปกครองยังซับซ้อน และนำไปสู่ความแตกแยก จึงขอให้ผู้แทนส่วนท้องถิ่นลดความขัดแย้งลงให้เหลือน้อยที่สุด และพยายามหาทางที่จะทำให้เป็นเอกภาพขึ้น

(๒) การปกครองท้องถิ่นหรือท้องถิ่น อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับทางชุมชน ซึ่งรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิเป็นในเรื่องของการดูแลทรัพยากร แต่ความจริงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับ อบต. บางส่วนก็ขัดแย้งกับชาวบ้าน

สภาพความขัดแย้งดังกล่าว จะเป็นปัญหาในการดำเนินการเรื่องการกระจายอำนาจ เพราะท้องถิ่นจะอยู่ภายใต้อำนาจของส่วนกลาง จึงเป็นเรื่องที่ต้องวางขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มจากมหาวิทยาลัยราชภัฏว่า มีนโยบายและเป้าหมายในการศึกษาวิจัย การเรียนการสอนที่จะเอื้อต่อปัญหานี้อย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจส่วนกลางของกระทรวงมหาดไทยกับท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจของส่วนกลางเหนือท้องถิ่นเท่านั้น แต่ส่วนกลางในกระแสโลกาภิวัตน์เป็นประตูอำนาจทุนภายนอกที่เข้าไปตั้งทรัพยากรต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ในมิติใหม่ขึ้น การกระจายอำนาจจึงมีบทบาทสำคัญในการปกป้องทรัพยากรของชาติ ซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อน ทั้งปัญหาภายในของท้องถิ่นเอง และปัญหาเกี่ยวกับอำนาจส่วนกลาง ปัญหาเหล่านี้มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องการความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว

เพื่อที่จะเป็นสถาบันแห่งปัญญาวิชาการ ในการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบุคลากรมาทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น

ในเรื่องการกระจายอำนาจจะต้องพยายามบูรณาการกับความเป็นจริงของท้องถิ่น เพราะมีหลายช่องทางที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น จึงต้องสร้างความรับรู้และความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยการสร้างกระบวนการทิศทางการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่จะจบเพียงให้ทันรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เท่านั้น จึงได้เชิญให้มารับทราบว่างานนี้เป็นงานที่เป็นรากฐานสำคัญของ กสม.

ศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี) เสนอว่า

เรื่องการขยายอายุกำนันผู้ใหญ่บ้านจาก ๕ ปีเป็น ๑๐ ปี นั้น มองได้ ๒ มุม คือ

(๑) หากไม่มีกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีแต่เทศบาลกับ อบต. ประเทศไทยกำลังขับเคลื่อนให้ท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งมีลักษณะที่สนองตอบความต้องการของชุมชนสูง ขณะเดียวกันผู้ใหญ่บ้านก็มีบารมีเดิมอยู่ในกรมการปกครอง จะประสานร่วมกันอย่างไรให้ท้องถิ่นที่ได้มีบทบาท เพราะกรมการปกครองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเช่นเดียวกันควรจะเสริมงานเป็นเครือข่ายกันได้

(๒) อบต.เป็นเครือข่ายนักการเมือง จะทำอย่างไรให้เกิดความสมานฉันท์หรือระดมพลังไม่แย่งอำนาจกัน

ประธาน กสม.ต้องการให้ชุมชนท้องถิ่นหรือชาวบ้านเข้มแข็งสามารถถ่วงดุลอำนาจจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นอำนาจที่ยั่งยืน หากร่วมกันได้และมีการประนีประนอม จะทำให้เกิดเครือข่ายและเสริมพลังกันให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถต่อรองกับอำนาจรัฐจากส่วนกลางได้

๓. แนวทางความร่วมมือระหว่าง กสม. มหาวิทยาลัยราชภัฏและท้องถิ่น

ศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี) เสนอว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาบุคลากรของกรม ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท การเรียนการสอนบุคลากรที่มาจาก อบต. อบจ. ซึ่งมีประสบการณ์มากมายและหลากหลาย ควรจะจัดการเรียนการสอนต่างจากรูปแบบเดิม เพราะเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบประเพณีนิยมที่เป็นการถ่ายทอดความรู้จะนำไปสู่การถ่ายทอดอำนาจ จึงควรจะมีวิธีใหม่ๆ เช่น Knowledge Management (KM) โดยจะดึงความรู้และมาทำงานร่วมกันและตอบสนองต่องานได้จริง แต่ระบบการศึกษาในเรื่องหลักสูตร โครงการร่วมมือกันจะถูกละเลย ขณะนี้กำลังจะปรับให้ตอบสนองท้องถิ่น ให้เนื้อหา มีความสัมพันธ์กับบริบท นอกจากนั้น การจะให้บุคลากรเรียนสาขาเดียวอาจจะมีปัญหา เพราะในข้อเท็จจริงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการนักบัญชี และสาขาอื่นๆ แต่กลับให้ไปเรียนสาขารัฐประศาสนศาสตร์เท่านั้น การทำงานร่วมกับ อบต. อบจ. เทศบาลค่อนข้างมาไกลในการยึดครองพื้นที่ ในเรื่องภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีบารมี มีการประสานกันด้วยดี แต่ในเรื่องอำนาจการต่อรองอาจจะน้อยกว่า อบต. ปัจจุบันนี้นายก อบต. ใฝ่รู้และ

ก้าวหน้าเพราะทราบว่าต้องมีการเลือกตั้ง ต้องตอบสนองประชาชน หลายคนมีความคิดที่ดี เห็นเรื่องการพัฒนาคน พัฒนาลิ่งแวดล้อม แต่จะทำอย่างไรให้มีแนวคิดร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ทั้งในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งกำนันถือเป็นผู้นำท้องถิ่นที่เป็นทางการ มีความสำคัญ มีศักยภาพและรู้จักท้องถิ่นดี จึงควรร่วมมือกันเพื่อเกิดพลังที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

นางสาวเต็มดวง ตรีธัญญพงศ์ (เลขานุการคณะกรรมการความร่วมมือมหาวิทยาลัยราชภัฏ) เสนอว่า บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏเกี่ยวข้องกับคนท้องถิ่น ปัจจุบันลูกหลานของคนในท้องถิ่น และบุคลากรของ อบต.เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีการทำวิจัยร่วมกับ อบต.เพื่อให้ อบต.เห็นมิติของแผนการพัฒนาในเชิงโครงสร้างที่เป็นรูปธรรม และพยายามจะให้เห็นการแก้ปัญหาความยากจนของพื้นที่ โดยอาศัยบทบาทในส่วนที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน เช่น การปรับเนื้อหาหลักสูตร วิธีการสอนให้เชื่อมโยงกัน และนำความรู้จากการวิจัยมาใช้ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรที่ อบต.ศึกษาอยู่ด้วย เนื่องจากบุคลากรจาก อบต. เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความรู้ จึงควรจัดการศึกษาด้วยวิธีการที่เรียกว่า Knowledge Management (KM) โดยใช้กระบวนการจัดการศึกษา การวิจัย และการพัฒนางาน เป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏ จะได้สะสมความรู้ ส่วน อบต.ก็ได้พัฒนางานและการเรียนรู้ จึงควรมีการบูรณาการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินงานร่วมกันได้

ในการปฏิรูปการศึกษา ควรเริ่มต้นที่เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน และสถาบันพัฒนาครูในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยกันปรับตัว โดยพยายามผลักดันให้เกิดการปรับหลักสูตรพัฒนาบุคลากรของ อบต. ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของท้องถิ่น ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ เจ้าของทรัพยากร มีความเข้าใจเกี่ยวกับคนและปัญหาของท้องถิ่น ดังนั้น จึงควรมีการปรับหลักสูตรใหม่ ซึ่งไม่น่าจะเป็นสาขารัฐประศาสนศาสตร์

นางปราณี ถาวร (หัวหน้าฝ่ายพัฒนาและวิชาการ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย) เสนอว่า เรื่องการจัดทำ MOU ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และอาจจะมีเครือข่ายไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่นๆ ทั่วประเทศ เนื่องจากสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นไม่สามารถอบรมพนักงานของท้องถิ่นที่มีจำนวนมากได้ จึงเห็นว่าน่าจะให้สถาบันการศึกษาเข้ามาสนับสนุน การที่ท้องถิ่นให้ทุนนักบริหารท้องถิ่นและพนักงานมีโอกาสศึกษาเพิ่มเติม จึงถือเป็นการสนับสนุนการศึกษาของบุคลากร แต่การบังคับให้มีการศึกษาในสาขารัฐประศาสนศาสตร์เท่านั้น ทำให้มีปัญหาความไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งอาจมีความต้องการบุคลากรในสาขาอื่น แต่หากให้บุคลากรของท้องถิ่นไปศึกษาในสาขาอื่น ก็จะมีข้อจำกัดทุนการศึกษาไม่ได้ การจัดทำ MOU ที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของท้องถิ่นดังกล่าว จึงทำให้ต้องเสียเงินไปโดยเกือบจะเปล่าประโยชน์

นายหนพดล แก้วสุพัฒน์ (นายกสมาคม อบต.) เสนอว่า เรื่องของการปรับหลักสูตรปัจจุบันท้องถิ่นจะต้องทำภารกิจแทนส่วนราชการประมาณ ๕๐ กรม โดยมีบุคลากรใหม่เข้ามา แต่ไม่มีการ

เสริมสร้างการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับหน้าที่ จึงควรมีการแบ่งกลุ่มว่าควรจะมีภารกิจเพิ่มเติมในเรื่องใด จึงจะสามารถรับผิดชอบภารกิจที่รับถ่ายโอนได้ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการได้ ส่วนเรื่องการค้าเงินงานกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน อบต.จะมีศูนย์บูรณาการตำบล ทำหน้าที่ประสานงานกับทุกส่วนราชการ ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในสาขาอาชีพที่เป็นตัวแทนทั้งหมด และมีการกำหนดเงื่อนไขหรือกติกาในการดำเนินงานของ อบต. โดยถือหลักว่าหากมีการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนแล้ว มีการกำหนดระเบียบใหม่ ให้บูรณาการเป็นศูนย์อำเภอ โดยให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาท แต่ประชาชนไม่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ถูกมองว่าเป็นการถอยกลับไปอีก เพราะ อบต.เปิดโอกาสประชาชนวางกติกาสำหรับการดำเนินงานของ อบต. แต่ย้อนกลับมาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือเป็นหน้าที่ อบต.ในเรื่องการดูแลรักษาส่งเสริมช่วยเหลือ และเป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นการอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ ดังนั้น อบต.ที่มีศูนย์บูรณาการ หรือจัดเวทีประชาคมจะไม่ดำเนินการเป็นทางการ ตามขั้นตอนที่ส่วนราชการกำหนด ซึ่งประชาชนไม่มีโอกาสเข้ามาเสนอความเห็น มีการกำหนดเป้าหมาย การจัดประชุม จัดเวที โดยรัฐกำหนดกติกาทั้งหมด

ในด้านการศึกษา ท้องถิ่นได้ตั้งงบประมาณพัฒนาบุคลากร และพยายามคัดสรรให้อยู่ในเงื่อนไขในส่วนของ อบต.จะประสานให้พนักงานท้องถิ่นหรือคนในท้องถิ่นได้เข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐานที่ไม่ได้อยู่ในโรงเรียน และเห็นด้วยกับการทำ MOU โดย อบต.จะรับเป็นผู้ประสาน จัดสถานที่ หรือตั้งงบประมาณสนับสนุนให้ทั้งพนักงานและชาวบ้านของท้องถิ่นได้รับการศึกษาในส่วนของชาติจากรัฐ เพราะฉะนั้น หากจะปฏิรูป ประชาชนควรมีอำนาจที่จะเข้ามารับผิดชอบ รับผิดชอบ หรือกำหนดกติกา โดยมีส่วนร่วมแบบเป็นเจ้าของ ซึ่งควรมีการทบทวนเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ เช่น

- การบริการสาธารณะที่จะจัดให้ประชาชนโดยผ่านท้องถิ่น ควรเป็นสิทธิ แทนที่จะบังคับให้เป็นหน้าที่
- เรื่องการศึกษา ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอ ทำให้มีโอกาสเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งท้องถิ่นอาจจะใช้งบประมาณเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องนี้
- เรื่องการเลือกตั้งควรเป็นเรื่องสิทธิ ไม่ควรบังคับให้เป็นหน้าที่
- เรื่องสาธารณสุขควรจะเป็นสิทธิที่ได้รับการดูแลในเรื่องสุขภาพ เรื่องหลักประกันที่ดี ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐโดยผ่านบริการของท้องถิ่น

ทั้งนี้ ควรจะต้องกำหนดในรัฐธรรมนูญให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และกำหนดบทบาทภารกิจ อำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับท้องถิ่นไว้ให้ชัดเจน แล้วกำหนดฐานภาษีให้ท้องถิ่น ดำเนินการจัดเก็บ ก็จะเป็นการลดบทบาทของส่วนภูมิภาค เพราะปัจจุบันส่วนกลางกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น แต่อยู่ภายใต้การดูแลของส่วนภูมิภาค ไม่ได้เป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง นอกจากนั้นในเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญควรมีการพิจารณาว่า จะมีสภาเดียวหรือสองสภา เพราะวุฒิสภากับสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา มีมติในเรื่องต่างๆ จากฐานของพรรคการเมือง ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น การเสนอผ่านสภาเดียวก็ไม่มีผลแตกต่างกัน

ประธาน กสม. กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานสรุปได้ว่า ท้องถิ่นควรจะสามารถผลักดันกฎหมายได้โดยตรง ในเรื่องของการสร้างขีดความสามารถของท้องถิ่น เช่น เรื่องการกระจาย ๓๕% ของงบประมาณ ที่ขณะนี้ยังไม่ผ่านการพิจารณา เพราะมีการอ้างว่าท้องถิ่นไม่พร้อม ซึ่งส่วนหนึ่งก็เป็นความ

จริง แต่บางแห่งเช่นที่จังหวัดบุรีรัมย์เคยมีประสบการณ์ทำงานกับชุมชนหลายแห่งนั้น และได้เสนอให้เตรียมรับการการจัดการการเงินทุนที่จะเข้ามาสู่ท้องถิ่น อย่างน้อย ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(๑) จัดตั้งคณะกรรมการดูแลเรื่องการเงินการบัญชีของท้องถิ่น ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏน่าจะช่วยดำเนินการในเรื่องนี้ได้

(๒) จัดตั้งคณะกรรมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกระดับ เพราะบางครั้งต้องใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นการวางแผนพัฒนาภูมิภาค โดยมีตำบล อำเภอเข้าไปร่วมด้วย

การดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัยวิชาการ การปรับหลักสูตรโดยท้องถิ่นช่วยผลักดันจะทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเห็นช่องทางดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์เดิมที่จะจัดตั้งให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปการศึกษาอยู่ในขอบเขตที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ และท้องถิ่น จะดำเนินการได้โดยต้องเข้าใจความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งหากมีการประสานด้านการศึกษากับท้องถิ่น และนำไปสู่การปกครองตนเองที่มีสัมฤทธิ์ผลเพิ่มขึ้น ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องไปศึกษาด้านวิชาการ การเงิน การบัญชี และอื่นๆ ในระดับปริญญา เพราะสิ่งที่ต้องการคือ ความรู้ที่สัมพันธ์กับท้องถิ่นและความหลากหลาย ซึ่ง กสม. จะช่วยสนับสนุน โดยมี อบต. เทศบาล และมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นแกนนำโดยจะต้องมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแผนงานโครงการร่วมกัน และผลักดันให้รัฐบาลเห็นความสำคัญต่อไป

ทั้งนี้ ในการประชุมครั้งต่อไปจะจัดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ อบต. และชุมชนมาพบกันในพื้นที่ใหญ่ขึ้น เพื่อระดมความคิดเห็นและวางแผน โดยจะมีคณะกรรมการประสานงานร่วมกัน จึงขอให้อาจารย์เต็มดวงฯ ช่วยประสานในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และขอให้นายกสมาคม อบต. และคุณปราณีตฯ ช่วยคัดเลือกบุคคลมาร่วมดำเนินการ และจัดตั้งกรรมการของแต่ละฝ่าย เพื่อให้ทิศทางมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ผศ. ชัชจรียา ไบลี (รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย) เสนอว่า หากมหาวิทยาลัยราชภัฏจะทำ MOU ด้วยการปรับหลักสูตรควรจะเป็นไปตามความต้องการของแต่ละพื้นที่ แต่ละจังหวัด ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกว่าจะปรับรวมทั้งหมด ทั้งนี้ ความร่วมมือระหว่าง อบต. เทศบาล กับ กำนันผู้ใหญ่บ้าน บางครั้งต้องการนักวิชาการเป็นผู้ให้คำแนะนำและประสานงาน การร่วมมือกันระหว่าง อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และมหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นเรื่องที่ดี และเห็นว่าผู้ใหญ่บ้านยังมีประโยชน์โดยอาจดำเนินการร่วมกันได้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตร และการบูรณาการการดำเนินงาน

ผศ. พชริน ดำรงกิตติกุล (ผู้ประสานงานเจ้าหน้าที่วิสาหกิจชุมชน สกว.) ให้ความเห็นว่าการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ควรจะครอบคลุมกว้างกว่าการสอนบัญชี หรือเทคนิคต่างๆ ให้แก่นักปกครอง อบต. ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชน หากจะให้ประชาชนมีส่วนร่วม จะต้องสร้างความสำนึกของประชาชนที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นที่จะกำหนดนโยบาย และแผนการพัฒนาท้องถิ่น หรือแผนพัฒนาตนเอง การศึกษาไม่ใช่อยู่เพียงหลักสูตรในห้องเรียน ขณะนี้ประชาชนเห็นว่าตนเองอยู่คนละชั้นกับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือ อบต. ประชาชนจึงเลือกฝ่ายที่มีอำนาจมากกว่า ซึ่งเป็นวัฒนธรรมความคิดและการศึกษาจะเป็นตัวปรับความคิดนั้น

๗๘

ผศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี) เสนอว่า ความร่วมมือไตรภาคีระหว่าง กสม. อบต. และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการวางแผนการปฏิรูปการเมืองและปฏิรูปการศึกษา โดย กสม. มีเป้าหมายที่จะพัฒนาคนให้เข้มแข็ง เพื่อที่จะปกป้องสิทธิของตนเอง ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ดังนั้นหากร่วมกันเป็นเครือข่าย ในการวางแผนกิจกรรม สร้างกระบวนการเรียนรู้กับชุมชน และจัดทำโครงการร่วมกันเพื่อเป็นประเด็นเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนที่ว่าด้วยความเข้มแข็งของถิ่น ร่วมกันแลกเปลี่ยน จัดทำแผนระยะสั้น และระยะยาว จัดทำโครงการในการดูแลทรัพยากร การเรียนรู้ของชุมชน การปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งทดลองนำร่องให้เห็นผลสำเร็จเป็นรูปธรรม จะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ดังนี้

- ชุมชนมีพลังในการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างแท้จริง
- ท้องถิ่นมีแนวทางใหม่เพิ่มขึ้นในการดูแลรักษาทรัพยากร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจะมีการปฏิรูปการศึกษาที่จะตอบสนองท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ที่ไม่ละทิ้งท้องถิ่น

ท้องถิ่น

นายหนอดล แก้วสุพัฒน์ (นายกสมคม อบต.) เสนอว่าจะดำเนินโครงการที่ทำให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งการที่จะทำให้เป็นที่ยอมรับของภาคประชาชนจะต้องมีการทำประชาพิจารณ์ ในส่วนของ อบต. ได้เสนอให้มีการรณรงค์รับฟังความเห็นของประชาชนให้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายจาก อบต. ๖,๖๐๐ แห่ง ซึ่งจะเป็นการแสดงความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญที่ให้ประชาชนร่วมรับรู้มากที่สุด ในส่วนของเทศบาล อบต. และ อบจ. ก็มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า จะเป็นผู้ประสานงานในการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นของชุมชนในเรื่องกติกากที่จะใช้ต่อไปในอนาคต เพราะหน้าที่ส่วนหนึ่งของท้องถิ่นคือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชน ซึ่งสามารถใช้งบประมาณบางส่วนของท้องถิ่นในการจัดเวทีประชาคมได้

ประธาน กสม. ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ขณะที่ผลักดันเรื่องรัฐธรรมนูญ จะต้องผลักดันให้เกิดความเข้มแข็งในท้องถิ่นด้วย เช่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๔๖ และ ๕๖ ว่าด้วยเรื่องสิทธิชุมชน แต่เรื่องของ อบต. กลับบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๐ จึงควรรวมไว้ในหมวดเดียวกัน เป็นต้น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ และเชื่อว่าเมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏมาร่วมด้วย จะมีช่องทางในการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับปัญหาไปด้วยกัน จากนั้นจะตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่จะดำเนินงานร่วมกัน โดยจะเปิดเวทีเพื่อให้ได้แผนการกระจายอำนาจเสนอต่อรัฐบาล ซึ่งจะเริ่มต้นจากเทศบาล อบต. และมหาวิทยาลัยราชภัฏเฉพาะที่กลุ่มเห็นด้วย เพื่อพิสูจน์เห็นประโยชน์ของการดำเนินการในเรื่องนี้ และมีการดำเนินการต่อเนื่องเป็นวัฏจักรต่อไป

๔. ข้อเสนอจากการประชุม

(๑) การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย อบต. อบท. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นกุญแจสำคัญในการปฏิรูปการเมือง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถดูแลรักษาทรัพยากรและพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งมีความสามารถในการถ่วงดุลอำนาจกับ

ส่วนกลาง ซึ่งหลักสำคัญในการปฏิรูปการเมืองคือ การปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จึงได้เชิญ มหาวิทยาลัยราชภัฏมาร่วมดำเนินงานและวางแผนร่วมกันในการปฏิรูปการศึกษา โดยมี อบต. เทศบาล และมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นแกนนำ

(๒) ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานร่วมกันระหว่าง อบต. และมหาวิทยาลัยราชภัฏ

(๓) จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ อบต. และชุมชนเพื่อวางแผนการดำเนินการ โดยมี กสม.เป็นผู้ประสาน

(๔) ขอความร่วมมือให้นายกสมาคม อบต.และหัวหน้าฝ่ายพัฒนาและวิชาการ สมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย ช่วยคัดเลือกบุคคลในส่วนของ อบต. และชุมชน รวมทั้งขอให้เลขาธิการคณะกรรมการความร่วมมือมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประสานในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อวางแผนการดำเนินการร่วมกัน โดยการเปิดเวทีเพื่อให้ได้ผลสรุป และนำเสนอรัฐบาลต่อไป

กลุ่มงานช่วยอำนวยความสะดวก
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ